

Ta vare på smilet

Årsmelding 2017

TANNHELSE
ROGALAND

tannhelserogaland.no

ÅRSMELDING TANNHELSE ROGALAND FKF 2017

Årsmeldingen for 2017 lages elektronisk. Det er mulig å skrive ut en papirversjon. Vi er takknemlig for tilbakemeldinger vedrørende brukervennligheten på denne presentasjonsformen.

Ta vare på smilet

STYRET PR 31.12.2017

Styremedlemmer

Tore Nordtun, leder
Trude Marit Risnes, nestleder
Espen Enoksen
Christiane Howlid Dale (ansattes repr)
Wenche Dyngen Kvamen (ansattes repr)

Varamedlemmer

Andreas Bjelland Eriksen
Gunn Sjurseike Dale
Åse Odland
Esther Boenheim (ansattes repr)
Gerd Haugene Anonsen (ansattes repr)

INNHold 2017

1. Beretninger fra styret og fylkestannlegen
2. Innledning – Mål og oppgaver
3. Behandlingsomfang
4. Økonomi
5. Tannhelseutvikling
6. Kompetansesenter
7. HMS
8. Personell
9. Kompetanse- og kvalitetsutvikling
10. Folkehelsearbeid
11. Utfordringer
12. Tabellvedlegg

1. BERETNINGER FRA STYRET OG FYLKESTANNLEGEN

Beretning fra styret

Tannhelse Rogaland leverer resultater som tidligere. Det er levert i henhold til bestilling fra Fylkestinget, det er god kvalitet i alle ledd og en sunn økonomi i foretaket.

Tannklinikkene i Skudeneshavn, Vedavågen og Åkrehamn ble samlokalisert i nye lokaler i Åkrehamn på våren og på høsten flyttet Ålgård tannklinikk og Vikeså tannklinikk inn i nye lokaler på Ålgård. Dette vil gi større fagmiljø og bedre tannhelsetjenester til befolkningen.

I løpet av året ble det endelig avklart fra Stortinget at tannhelsetjenesten skulle være forankret på et fylkeskommunalt nivå. Iherdig jobbing og innsats lyktes til slutt.

1. september gikk fylkestannlege Helene Haver ut i permisjon for å delta i det regjeringsoppnevnte Blankholmvalget. I permisjonstiden er hun leder av Tannhelse Rogalands regionale odontologiske kompetansesenter. Fra samme tidspunkt ble Eivind Hauge konstituert fylkestannlege og Steinar Løgith Aase konstituert assisterende fylkestannlege.

Det er i 2017 blitt avholdt 8 styremøter hvor det er behandlet saker som omhandler, budsjett, regnskap, månedsrapporter, HMS, dekning av skyssutgifter til pasienter mm. I oktober ble det valgt ny styreleder og nestleder.

Styret vil takke alle ansatte som bidrar med å gi et godt tannhelsetilbud til Rogalands befolkning!

Tore Nordtun
styreleder

Beretning fra fylkestannlegen

Årsmeldingen for 2017 beskriver tjenestene Tannhelse Rogaland har levert, økonomi, tannhelseutvikling og den offentlige tannhelsetjenesten som arbeidsplass. Foretaket leverte tannhelsetjenester i tråd med bestillingen fra fylkestinget for 2017, med et regnskapsmessig overskudd.

Prioriterte pasienter

Antall pasienter i gruppe A (barn og unge) og gruppe D (ungdom på 19 og 20 år) som er under tilsyn på offentlige tannklinikker, har økt jevnt de siste årene i takt med befolkningsveksten. Tannhelse Rogaland har henholdsvis 98,5% og 90 % av alle som tilhører disse gruppene under tilsyn.

I tillegg får stadig flere voksne pasienter tannhelsehjelp på offentlig tannklinikk, blant annet på kompetansesenteret i Stavanger som behandler pasienter henvist fra både offentlig og privat tannhelsetjeneste.

Offentlig tannhelsetjenestes tilhørighet

Stortingets vedtak fra 2015 om at tannhelsetjenesten burde overføres til kommunene, ble omgjort medio 2017, og Tannhelse Rogaland vil følgelig fortsette som eget foretak med Rogaland fylkeskommune som eier.

Tildeling av forskningsmidler

Det var med stor glede Tannhelse Rogaland i slutten av 2017, mottok meldingen om at prosjektet *Oral helse for innsatte i fengsel* ble tildelt kr. 500 000 i forskningsmidler fra Regionale forskningsfond. Dette er en bekreftelse på at prosjektet vårt er viktig, det er gjennomarbeidet og vi går spennende tider i møte. En honnør til alle involverte for godt utført jobb så langt!

https://www.forskningsradet.no/servlet/web/prognett-vestlandet/Nyheter/Nye_kvalifiseringsprosjekt_far_stotte/1254032134456

Nye klinikker

Ny tannklinikk på Åkrehamn ble offisielt åpnet våren 2017. Ålgård tannklinikk ble tatt i bruk høst/vinter 2017, med offisiell åpning januar 2018.

Det er videre inngått avtale om ny tannklinikk i Ølen, Vindafjord kommune, med planlagt innflytting medio 2018.

«Gamle» Bjergsted tannklinikk står foran en omfattende fornying, og vi forventer innflytting sommer 2018. Etter ombygging, skal denne klinikken også overta pasienter fra Hundvåg samt være tilholdssted for Tannlegevakten i Stavanger. Tilbudet til torturofre, overgrepsofre og de med odontofobi (TOO), skal også lokaliseres til Bjergsted.

Ved Haugesund tannklinikk, har vi i løpet av 2017 fått på plass fire spesialistteam. Dette gjelder spesialitetene pedodonti, endodonti, protetikk og kirurgi. Alle fire spesialister er rekruttert internt fra organisasjonen, og har fullført sin spesialistutdanning med økonomisk støtte fra vårt utdanningsfond.

Kirurgens etablering på klinikken, medførte et behov for opprettelse av en operasjonsstue med nødvendig utrustning. Denne ombyggingen ble ferdigstilt tidlig høst 2017.

Samarbeid med Tannhelsetjenesten i Hordaland om spesialisttjenester

Det er inngått en samarbeidsavtale med Tannhelsetjenesten i Hordaland om henvisning av pasienter som har behov for spesialisttjenester innen kirurgi og pedodonti til våre team i Haugesund. Tilbudet gjelder i første rekke pasienter fra Sunnhordland, med kommunene Bømlo, Etne, Fitjar Kvinnherad, Stord, Sveio og Tysnes.

Medarbeiderundersøkelse

Tannhelse Rogaland gjennomførte våren 2017 en større medarbeiderundersøkelse, «10-faktor». Prosessen rundt resultatene fra denne, pågår fortsatt.

Regjeringsoppnevnt utvalg

Regjeringen oppnevnte våren 2017 et offentlig utvalg (Blankholmutvalget), som skal se på prioriteringer i helse- og omsorgstjenesten, inkludert tannhelsetjenesten. Den eneste tannlegen i dette utvalget, er fylkestannlege Helene Haver fra Rogaland. Hun er for tiden i permisjon fra sin stilling, for blant annet å delta i dette utvalget.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utvalg-skal-se-pa-prioritering-i-den-kommunale-helse--og-omsorgstjenesten/id2548572>

Takk til ansatte i Tannhelse Rogaland for vel utført arbeid og stort engasjement også i 2017!

Eivind Hauge
konstituert fylkestannlege

2. INNLEDNING – MÅL OG OPPGAVER

Tannhelse Rogaland FKF

Siden 1. januar 2004 har den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland vært organisert som et fylkeskommunalt foretak (FKF).

Tannhelse Rogaland ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Vi driver helsefremmende og forebyggende arbeid og gir gratis tannbehandling til prioriterte grupper. Vår hovedoppgave og målsetning å gi rett hjelp til rett tid og sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland er den tjenesten i fylkeskommunen, bortsett fra offentlige kommunikasjon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2017 var 175 523 rogalendinger under tilsyn av Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har 36 tannklinikker som er delt inn i 6 tannhelsedistrikter som ledes av hver sin overtannlege, og til sammen over 300 tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Fylkestannlegen er daglig leder i foretaket, og har det overordnede ansvaret for den daglige driften. Tannhelse Rogaland driver tannlegevakt i Stavanger og Haugesund på lørdager, søndager og helligdager som er åpen for akutt tannbehandling.

Mål og oppgaver

Lov om tannhelsetjenesten (1983) pålegger fylkeskommunen følgende oppgaver:

- Tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen
- Ansvaret for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket
- Tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen
- Tannhelsetjenesten skal gi nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Tilbudet skal være regelmessig og oppsøkende.

I St. meld nr. 35 (2006 – 2007) fremgår det at befolkningens tannhelse er betydelig forbedret de siste 30-40 år, men at ca. 10-15 prosent av barn og unge har tannhelseproblemer. Det store flertallet av voksne går regelmessig til tannhelsekontroll, men mange unnlater det av ulike grunner som for eksempel økonomi, angst, og livssituasjon. Vi har sosial ulikhet i tannhelse i Norge.

I oppfølgingen av Stortingets behandling av St.meld. nr. 35 prioriterer regjeringen i statsbudsjettet for 2016 følgende innsatsområder; geografisk tilgjengelighet, kompetanseløftet i tannhelsetjenesten og tannhelsetilbud til personer med store tannhelseproblemer. Bevilgningen har som formål å bidra til bedre tilbud til grupper med særskilte tannhelseproblemer, bedre tilgjengeligheten til spesialisttannlege tjenester, spesielt i offentlig tannhelsetjeneste, økt kunnskapsutvikling, forskning og kompetanseutvikling i tannhelsetjenesten, i hovedsak knyttet til personer med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven.

De regionale odontologiske kompetansesentrene skal bidra til generell kompetanseheving, forskning og fagutvikling, spesielt i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten.

Gratis tannbehandling til prioriterte grupper

Lov om tannhelsetjenesten bestemmer hvem som har rett på gratis tannbehandling.

I tillegg har Fylkestinget i Rogaland vedtatt at andre grupper også skal ha gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk.

Voksne betalende pasienter er også velkommen på de offentlige tannklinikkene, både for at arbeidsdagen skal være faglig stimulerende for tannhelsepersonellet, gi økt kompetanse og for å opprettholde nødvendige økonomiske rammer.

Lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk
Gruppe A

Barn og unge fra 0-18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Betaler selv for idrettsskinner og evt. egenandel ved behov for tannregulering.

Gruppe B

Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk.

Gruppe C1

Eldre, uføre og kronisk syke med opphold i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk forutsatt at oppholdet vil vare utover 3 måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Rusmiddelavhengige som oppholder seg i behandlingsinstitusjoner etter lov om spesialisthelsetjenesten og omsorgsinstitusjoner etter sosialtjenesteloven.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når oppholdet har vart 3 måneder. Akutthjelp fra første dag.

Gruppe C2

Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester i åpen omsorg på grunnlag av vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Praktisk hjelp gir ikke rett til gratis tannbehandling.

Tilbud: Gratis nødvendig tannbehandling på offentlig tannklinikk når hjelpen gis minst 1 gang i uken og det er forventet at den varer utover 3 måneder. Hjelpen må ivareta et vesentlig pleiebehov for brukeren. Kun akutthjelp dersom hjelpen er av kortere varighet.

Gruppe D

Unge som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.

Tilbud: Betaler 25 % av honoraret inkludert tannteknikerutgifter, unntatt for gitt behandling hvor trygderefusjon, helt eller delvis, vil dekke deler av kostnaden.

Ikke-lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig klinikk**Gruppe E1**

Innsatte i fengsel

Tilbud: Innsatt med opphold lenger enn tre måneder skal tilbys tannhelseundersøkelse og behandling i tannklinikk i fengslet, eventuelt ved fremstilling utenfor fengslet. Både forebygging, nødvendig og/eller akutt tannbehandling dekkes av

staten innenfor rammen av øremerkede tilskudd. Mer omfattende odontologisk rehabilitering skal imidlertid dekkes av innsattes egne midler, eventuelt med bidrag fra sosialtjenesten i vedkommende sin hjemkommune.

Gruppe E3

Personer med psykiske lidelser som får poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten over en periode på minimum tre måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe E4

Personer i pleie av pårørende. Pleiebehovet må attesteres av lege.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når pleieperioden er forventet å vare utover 3 måneder. Akutthjelp fra 1. dag.

Rusmiddelavhengige

Rusmiddelavhengige som mottar kommunale tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 a-d og § 4-3 på grunn av sitt rusmisbruk, i mer enn 3 måneder eller rusmiddelavhengige med LAR.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk, eller hos privatpraktiserende tannleger som Tannhelse Rogaland har avtale med. Akutthjelp fra 1. dag.

3. BEHANDLINGSOMFANG

Mål for tjenesteomfang er definert i årlig driftsplan og bestilling fra Fylkestinget. Tabell som viser antall under tilsyn, og pasientinntekter de siste årene kan leses i tabellene.

Tabell: behandlingsomfang

Tabell: detaljert behandlingsomfang

Antall i de prioriterte gruppene som har fått et tilbud i 2017, er 386 lavere enn driftsplan og bestilling. For gruppe B er antall under tilsyn 1882, en økning fra 2016 og godt over bestilling.

Tannhelsetilbud til rusmiddelavhengige ble opprettet i 2005/2006. Rusmiddelavhengige som mottar kommunale tjenester eller er under LAR (legemiddelassistert rehabilitering) har rett til gratis tannbehandling enten på offentlig tannklinikk eller gjennom avtaler vi har med et 20-talls privatpraktiserende tannleger. Tilbudet er nå godt etablert og utgiftene er økt betydelig. Avtalen med private tannleger ble derfor revidert i 2013. Erfaringer med driften viser at for denne pasientgruppen er det vanskelig å få til et like effektivt behandlingsopplegg som for andre prioriterte grupper.

Antall undersøkt og behandlet i gruppe F var 29 057. Totalt brukte de offentlige tannklinikkene 71,3 % av tiden på prioriterte grupper i 2017, og 28,7 % på betalende pasienter. Det er stor variasjon i tidsbruken mellom kommuner uten privat tannhelsetjeneste kontra byområder hvor tannlegedekningen er høyere.

Behandling i narkose og lystgass

Tannhelse Rogaland gir tilbud om behandling i narkose for prioriterte grupper i samarbeid med Haugesund sjukehus og Stavanger universitetssjukehus. I alt ble det gjennomført 277 tannbehandlinger i narkose, 30 flere enn i fjor. For 64 av pasientene var ventetiden under 3 måneder, og for 213 mer enn 3 måneder. Det gjøres i midlertidig individuelle vurderinger, slik at småbarn og de med størst behov tas inn raskere. I tillegg til dette er det gitt spesialisttannbehandling til 76 prioriterte pasienter i narkose på kompetansesenteret og Haugesund tannklinikk.

I 2017 har Haugesund, Lura, Sauda og Varhaug tannklinikker gitt tilbud om lystgassanalgesi og mottatt henvisninger fra andre tannklinikker. Totalt 65 pasienter var innom disse teamene i løpet av året. Annen premedikasjon for engstelige pasienter som ikke mestrer behandlingssituasjonen benyttes også.

Odontofobiteamene

Odontofobiteamene skal gi et tilbud til de som trenger hjelp for å kunne mestre vanlig tannbehandling. Denne hjelpen er kostnadsfri. I Rogaland er det opprettet fire team, i Haugesund, Stavanger, Sandnes og Nærbø. Teamene skal på oppdrag av Helsedirektoratet gi et tilrettelagt tannbehandlingstilbud for personer som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller som har odontofobi. Det er behandling av tannhelserelaterte angstlidelser som er hovedoppgaven og ikke selve tannbehandlingen, men i noen tilfeller vil enkle tannbehandlingsprosedyrer inngå i den kognitive adferdsterapien. I 2017 ble det etablert narkosetilbud ved kompetansesenteret i Stavanger og ved Haugesund tannklinikk for de pasienter i denne gruppen som må ha tannbehandling i narkose. Rehabiliteringsteam som ferdigbehandler pasientene etter angstbehandlingen er over, er etablert i egen organisasjon.

Tannlegevakt

Tannhelse Rogaland har hatt tannlegevakt ved Stavanger tannklinikk og Haugesund tannklinikk siden 2000 og 2003. I 2017 hadde de henholdsvis 1176 og 540 konsultasjoner. Samlet nettoutgifter for 2017 var på 1 341 132,50 kr mot 1 378 849,75 kr i 2016.

Tannlegevaktene er åpne for akutt tannbehandling lørdager, søndager og helligdager. Tannlegevaktens åpningstider er kjent på legevaktene. Spesielt kan vaktene i Stavanger bli hektiske og det settes derfor inn ekstra team på travle høytidsdager. Tannhelse Rogaland fortsatte det påbegynte initiativet til et tettere samarbeid med legevaktene i fylket slik at barn og unge med akutte tannskader kan få rask hjelp.

4. ØKONOMI

Regnskapet for 2017 viser et netto mindreforbruk på 11 030 806,19 kr i forhold til budsjett.

Tabell: Nøkkeltall økonomi

Utgifter

Utgifter til fast lønn, vikarer/ekstrahjelp og overtidslønn inkludert sosiale utgifter, er i henhold til budsjett. I prosjektene kjøp av tjenester til ruspasienter, styreutgifter, folkehelse, bedriftsidrettslaget og rekruttering av spesialister til kompetansesenteret, er det et samlet mindreforbruk på 0,98 mill. kr. Det er brukt mindre til styreutgifter, behandling av ruspasienter privat og bedriftsidrettslaget, litt mer til folkehelse.

Inntekter

Alle inntekter knyttet til pasientbehandling var 100,6 mill. kr, hvilket er 8,45 mill. mer enn budsjettet. Til sammen var syke- og fødselspengerefusjon 2,7 mill. mer enn budsjettet.

Overskudd på 5,6 mill. kr fra 2016 er avsatt til disposisjon for utdanningsfond og nye tannklinikker.

Investeringer og medisinteknisk utstyr og IKT

I 2017 var det bevilget 6 mill. kr. til nye tannklinikker, 5 mill. kr. til medisinskteknisk utstyr og 2 mill. kr til IKT i tillegg til overførte lånemidler. Det er brukt 1,9 mill. kr til medisinteknisk utstyr på tannklinikkene i 2017. I tillegg kommer kostnader til ombygginger og nye tannklinikker.

IKT

Fra 2012 har øremerkede midler til IKT for Tannhelse Rogaland vært skilt ut på eget ansvar/prosjekt. Det er i 2017 brukt 1,6 mill. kr. til IKT-utstyr og -programvare på tannklinikkene.

5. TANNHELSEUTVIKLING

Tannhelse Rogaland FKF rapporterer hvert år tannhelseutvikling på indikatorårskullene 5-, 12- og 18-åringer.

Sosial- og helsedirektoratet kommer i veilederen «Tenner for livet» (1999), med anbefalinger om individuelle innkallingsintervall, og lengden av disse. Anbefalingene følges også for indikatorårskullene. Det finnes en rekke faglige, økonomiske og etiske grunner for å følge anbefalingene, både i offentlig og privat tannhelsetjeneste. Undersøkelser har vist at det er faglig forsvarlig å forlenge innkallingsintervallene opp mot 24 måneder for individer med god tannhelse. For andre kan det være behov for oppfølging med kortere intervaller. Det er derfor grunn til å anta at tannhelsen for alle 5-, 12- og 18-åringene er bedre enn tabellene viser.

Det må også tas hensyn til at det kan være til dels store lokale variasjoner innen ett og samme tannhelsedistrikt.

Tabell: Kariesstatistikk 5-, 12- og 18-åringene**5-åringene**

Vi ser av tallene for 2017 at tannhelsesituasjonen for 5-åringene i Rogaland har stabilisert seg på et høyt nivå. I 2017 var 83,1% av de undersøkte 5-åringene uten hull i tennene (dmft = 0). Dette er noe bedre enn landsgjennomsnittet.

Tabell: Kariesfrie 5-åringer

Andelen kariesfrie 5-åringer varierer fra 81,6% til 85,4% mellom distriktene. Innenfor distriktene kan man finne større variasjoner. Det kan være store individuelle forskjeller i tannhelse.

Signaler fra andre fylker forteller om en mulig nedgang i kariesfrie femåringer. Dette kan være bekymringsfullt. Det kan være ulike årsaker til en slik utvikling. Ett forhold er at denne aldersgruppen oftere enn tidligere har kontakt med sukkerholdige produkter. Det være seg i dagligvarebutikker, sosiale sammenhenger og til og med i barnehager. Et annet forhold kan være at barn av innvandrerfamilier har dårligere tannhelse enn norske barn. Om så er tilfelle ligger det et håp om at disse forskjellene utjevner seg frem til 12-års alder.

Tannhelse Rogaland har satset mye på folkehelsearbeid i denne og yngre aldersgrupper over flere år, gjennom samarbeid med helsesøstre, tiltak på helsestasjoner og i barnehager. Se mer i avsnittet om folkehelsearbeid. Vi ser en svak forbedring fra tidligere år i Rogaland, men det er all grunn til å opprettholde satsingen.

12-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 12-åringene i Rogaland var 0,87 i 2017. Dette er noe bedre enn for 2016 (0,90).

Tabell: DMFT for 12-åringer

Det er gledelig å observere at Tannhelse Rogaland kan rapportere den samme gode tannhelsen som for de siste tre årene. Andelen 12-åringer helt uten sykdom i permanente tenner var for Rogaland 60,9 % i 2016. Dette er på samme nivå som for 2014, 2015 og 2016. Landsgjennomsnittet i 2017 er på 59,4% (DMFT = 0).

18-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 18-åringene i 2017 i Rogaland var 3,72. Det er vesentlig lavere enn de siste årene. I 2015 var dette gjennomsnittet 4,11. I 2011 var snittet på hele 5,1 tenner med karies og fyllinger. Når det gjelder individer helt uten sykdom i permanente tenner, var dette tallet i 2017 25,2%. En forbedring på 3,2 % fra 2016. Landsgjennomsnittet i 2017 var 25,1% (DMFT = 0).

Tabell: DMFT for 18-åringer

Sluttkommentar

Tannhelseutviklingen de siste årene for Rogaland viser en stadig forbedring. Denne trenden videreføres i 2017, med svært gladelige tall for hele fylket. Mye taler for at THR sin satsning på folkehelse og forebyggende aktivitet har gitt, og gir resultater. Likevel, som kommentert under 5-åringene foran, er det liten grunn til å lene seg tilbake og tro at «slaget om karies» er vunnet.

6. REGIONALT ODONTOLOGISK KOMPETANSESENTER

Tannhelse Rogaland sitt regionale odontologiske kompetansesenter ble etablert i 2008 og består av en spesialisttannklinikk og en forskningsavdeling med til sammen 30 ansatte. Modell for fremtidig lederstruktur ved Kompetansesenteret skal legges frem for styret som egen sak i september 2018.

Stortinget har helt siden 2003 bevilget midler til etablering og oppbygging av regionale odontologiske kompetansesentre. Formålet med sentrene er å:

- øke tilgjengeligheten til spesialisttannlegetjenester for befolkningen i regionen
- drive rådgivning overfor en samlet tannhelsetjeneste og befolkningen
- være en henvisningsinstans
- bidra til forskning og faglig utvikling i tannhelsetjenesten fra offentlig og privat sektor
- bidra til rekruttering og stabilisering av tannhelsepersonell i regionen
- drive etterutdanning av tannhelsepersonell
- i samarbeid med odontologiske læresteder tilby klinisk praksistrening for tannleger under spesialistutdanning

Forskningsavdelingen

Det ble i 2017 utarbeidet en forsknings- og innovasjonsstrategi for Kompetansesenteret som skal være et styringsverktøy for en økt satsing på forskning og innovasjon i årene fremover. Både interne og eksterne aktører bidro med innspill i prosessen, og strategien ble vedtatt av styret for Tannhelse Rogaland 22. januar 2018.

Det ble i 2017 ansatt ny forskningsleder ved Kompetansesenteret. I tillegg var det i forskningsavdelingen ansatt til sammen 2,85 årsverk fordelt på 8 personer. Det ble publisert fem vitenskapelige artikler i 2017, tre av dem i internasjonale tidsskrift. I tillegg ble Kompetansesenteret tildelt 500.000 fra regionale forskningsfond – Vestlandet til forprosjektet «Oral helse for innsatte i fengsel»

<http://www.tannhels erogaland.no/tannhelse/aktuelt/forskningsmidler-til-tannhelse-rogaland>

Link til forskningsprosjekter

<http://www.tannhels erogaland.no/tannhelse/kompetansesenter/forskning/forskningsprosjekter>

Link til publiserte artikler

<http://www.tannhels erogaland.no/tannhelse/kompetansesenter/forskning/publikasjoner>

Spesialisttannklinikken

Spesialisttannklinikken mottok i 2017 totalt 2 946 henvisninger, hvorav ca. 500 var fra private tannleger. Henvisningene fordeler seg slik; kirurgi 1010, endodonti (rotfylling) 595, protetikk (rehabilitering) 403, pedodonti (barnetannpleie) 576, kjeveortopedi (regulering) 135, radiologi (røntgen) 131 og periodonti (tannkjøttbehandling) 83. Spesialistene i Haugesund har mottatt 1 062 henvisninger; kirurgi 397, endodonti 475, protetikk 165 og pedodonti 25. Om lag 50 av disse er mottatt fra Hordaland fylkeskommune. Totalt gir dette 4 008 mottatte henvisninger til spesialistene i Tannhelse Rogaland.

I løpet av 21 dager ble det utført 72 tannbehandlinger i narkose ved Kompetansesenteret i 2017. Av disse var 4 TOO-pasienter, 6 betalende klientell og 62 prioritert klientell hvorav 4 gruppe D pasienter. Spesialist i pedodonti (barnetannpleie) gjennomførte 44 behandlingsseanser i narkose.

I 2017 var totalt 3 spesialistkandidater under utdanning:

- 1 kandidat i endodonti (rotfylling)
- 1 kandidater i protetikk (rehabilitering), ferdig våren 2017
- 1 kandidat i oral kirurgi og oral medisin, ferdig våren 2017

Alle sju tannlegespesialiteter er nå på plass på Kompetansesenteret i Stavanger. Avdelingen ved Haugesund tannklinikk har nå fire tannlegespesialister.

Det drives langsiktig rekruttering gjennom økonomisk støtte til spesialistkandidater mot bindingstid etter utdanning. Styret for Tannhelse Rogaland opprettet i 2012 et utdanningsfond som blant annet finansierer slik støtte.

Helsedirektoratet lager retningslinjer for en integrert samarbeidsmodell mellom universitet og kompetansesenter om spesialistutdanning.

Kompetanse- og fagutvikling

Det skjer en utstrakt **rådgivning og veiledning** gjennom spesialistenes daglige kontakt med den utøvende offentlige og private tannhelsetjenesten.

De fleste tannlegespesialistene har hatt tannleger og tannhelsesekretærer på **hospitering** i 2017. Hensikten er å dyktiggjøre hospitantene. Tannlegespesialistene har holdt **interne kurs** for personell i Tannhelse Rogaland og **eksterne kurs** både i Rogaland og utenfor fylket.

Eksperttjenesten som ble etablert i 2016, har i 2017 hatt 8 møter og behandlet 32 kompliserte pasientkasus som trenger tverrfaglig utredning og behandlingsplanlegging. Her er også private tannlegespesialister invitert til å delta.
<http://www.tannhelseogaland.no/tannhelse/kompetansesenter/spesialisttannbehandling/eksperttjeneste>

Det er arrangert åtte **fagseminarer** på Kompetansesenteret i 2017. Hele tannhelsetjenesten har vært invitert, både offentlig og privat. Tema for seminarene var strålevern, endodonti, søvnapne, motivasjon og trening, odontofobi, kjeveortopedi, periodonti og logopedens rolle ved orofasiale funksjonshemminger. Til sammen deltok 365 på seminarene, hvorav 52 var fra privat tannhelsetjeneste.
<http://www.tannhelseogaland.no/tannhelse/kompetansesenter/kurs-og-seminarer/avholdte-seminarer>

En rekke interne møter og kurs i Tannhelse Rogaland arrangeres i Kompetansesenterets kurs- og møtelokaler, bl.a. distriktsmøter, styremøter, fagsamlinger for tannpleiere, tannhelsesekretærer, IA-samlinger, forskningsseminarer, samlinger for tillitsvalgte og verneombud og møter med eksterne samarbeidspartnere. I tillegg har spesialisttannklinikken kasuspresentasjoner ca. to ganger i måneden. Av eksterne kurs og møter i 2017 kan

nevnes fylkestannlegemøte i mai og Rogaland tannlegeforenings generalforsamling i oktober.

TMD (kjeveleddslidelser)

Kompetansesenteret etablerte fra 2017 et tverrfaglig behandlingstilbud for TMD. Tilbudet er spesielt tiltenkt pasienter som har vedvarende symptomer, der det kan være behov for en mer omfattende utredning og behandling. Denne etableringen er et pilotprosjekt som det første i sitt slag utenfor universitetsmiljøet.

TMD-tilbudet skjer som et tverrfaglig samarbeid mellom tannlege (spesialist i oral protetikk), psykolog og fysioterapeut. Ved behov så finnes det mulighet å konsultere oral kirurg og radiolog ved Kompetansesenteret. Det brukes en standardisert metodikk som også legger forholdene til rette for forskning.

I løpet av 2017 så ble ca 60 pasienter henvist til TMD-teamet.

Økonomi

Staten ved Helsedirektoratet har også i 2017 gitt tilskudd til kompetansesenteret. Fylkestinget ekstrabevilget 2 millioner kroner første gang i 2010, øremerket utvikling av kompetansesenteret. Samme beløp er videreført etterfølgende år. Dette har vært en god og nødvendig medfinansiering til utvikling av og rekruttering av spesialister til kompetansesenteret.

7. HMS – HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Å forbygge sykefravær krever systematisk arbeid fra ledelsen. HMS og kvalitetsutvikling skal være en viktig del av det arbeidet som blir utført hver eneste dag på alle områder i Tannhelse Rogaland FKF. Det overordnede HMS-systemet for Rogaland fylkeskommune gjelder også for Tannhelse Rogaland, og våre mål for HMS-arbeidet er knyttet opp til overordnede og vedtatte mål i RFK.

Formålet med systematisk HMS arbeid er blant annet å fremme nærvær på arbeidsplassen, forebygge sykefravær, legge til rette for at ingen skader seg på jobb, og sikre kvalitet på tjenester som tilbys. Systematisk HMS-arbeid er et ledelsesansvar, men krever medvirkning og engasjement fra alle ansatte.

AMU

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Tannhelse Rogaland har hatt 4 møter og behandlet 31 saker i 2017.

Vernerunder

Årets vernerunde ble gjennomført av fylkestannlegen, assisterende daglig leder, overtannleger og verneombud. Det ble utformet handlingsplan for den enkelte klinikk etter vernerunden. Tema i 2017 var medarbeiderundersøkelse, skade, ergonomi, QM+ og universell utforming.

Teater

Tannhelse Rogaland har en kontaktperson for Rogaland Teater som har sendt ut tilbud om ulike teateroppsetninger.

AKAN/rus

Med rusmidler menes alkohol, narkotika og legemidler med berusende eller bedøvende virkning. Med tilknytning til arbeid menes bruk som direkte eller indirekte kan virke inn på utførelsen av arbeidet, ulike yrkesgruppers anseelse eller fylkeskommunens omdømme. Kontrollert bruk av alkohol er sosialt akseptert. Samtidig er rusmiddelbruk forbundet med risiko, både i forhold til arbeid, helse, ulykker og til sosiale skadevirkninger. Alkoholbruk inngår imidlertid i enkelte situasjoner knyttet opp mot arbeidet, og Rogaland fylkeskommune ønsker å ha retningslinjer for dette. Retningslinjene sammen med «Reglement for forebygging av rus i arbeidet og behandling av saker om rusmisbruk» er tenkt som et konkret virkemiddel for å skape en bevisst rusmiddelkultur i organisasjonen. Retningslinjene gjelder for alle ansatte i Rogaland fylkeskommune. I personalsaker som måtte angå rus er nærmeste leder og BHT ansvarlige for oppfølging og eventuelle reaksjoner.

WIRUS– (Workplace Interventions preventing Risky Use and alcohol and Sickleave)

WIRUS er en tidlig intervensjon ved risikofyllt alkoholbruk i tilknytning til arbeidslivet. Tannhelse Rogaland ble forespurt om å delta i forskningsprosjektet WIRUS. Det er UiS som gjennomfører studien i samarbeid med flere andre institusjoner. Tillitsvalgte, overtannleger og overtannlegesekretærer ble invitert til presentasjon av studien. Svarene i spørreundersøkelsen var på forhånd gitt verdi mellom 1-10. Verdiene sammenlagt var avgjørende for om alkoholforbruket var grønt (ikke problematisk), gult (obs!) eller rødt (i faresonen). De fleste ansatte havnet i gruppen med ikke problematisk alkoholbruk, men i undersøkelsen som sådan (1350 personer fra offentlige bedrifter) hadde ansatte i Tannhelse Rogaland prosentvis flest personer med et alkoholbruk som var i faresonen. Disse ble fulgt opp videre av BHT (anonymt).

Fruktkurv

Alle tannklinikker fikk fruktkurv i forbindelse med julen 2017.

Bedriftskunstforening

Foreningens navn er Kunsttann. Foreningens formål er å spre informasjon om og skape interesse for god kunst ved bla å kjøpe inn billedkunst og kunsthåndverk. Det innkjøpte stilles ut på årlig Personellmøte og medlemmene trekker kunst.

Bedriftshelsetjenesten

Tannhelse Rogaland har en fast kontaktperson hos Stamina Helse, og som også deltar i møtene i arbeidsmiljøutvalget. Det lages en handlingsplan for bistand gjennom året, og årsrapport med oppsummering av tjenester som er gitt i løpet av året. Stamina Helse har deltatt i systematisk HMS-arbeid, sykefraværsoppfølging, arbeidshelse, ergonomi, psykososialt arbeid, fysisk/kjemisk biologisk arbeidsmiljø og undervisning/kurs. I 2017 var det nedgang i antall henvendelser til Stamina. Det antas at dette kan forklares med at organisasjonen i perioden har gjennomført 10-faktor medarbeiderundersøkelse.

I 2017 ble støyforurensning kartlagt på tre tannklinikker av yrkeshygienikere fra Stamina. Klinikkene var Haugesund, Sokndal og Madla. Det var viktig at klinikkene som ble kartlagt var av ulik størrelse og at de var bygget i ulike tidsperioder. Resultatene viser at støyforurensningen i hoveddel ikke er over grenseverdier, og at

det er kun små justeringer som må gjøres slik at forholden blir optimale med hensyn til støy.

Skader

Det var 28 stikk-/kuttskader i 2017.

Satsningsområder HMS i Tannhelse Rogaland

I 2017 har Tannhelse Rogaland FKF hatt følgende særskilte satsningsområder innen

1) IA-handlingsplan (1.1.2017-31.12.2019)

- Videreutvikle organisasjonskulturen med fokus på nærvær, omsorg, integrering og kvalitet.
- Forebygge og redusere sykefraværet, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet.
- Fokuserer på den enkeltes plikt til aktiv medvirkning i HMS- og IA-arbeid sammen med partene.
- Sykefraværet i Tannhelse Rogaland skal ikke overstige 6 %.

I IA-avtalen er det et mål at det skal etableres rutiner for to årlige møter mellom ledelse, tillitsvalgte og verneombud med IA-arbeid som tema. I 2017 ble det kun avholdt ett IA-møte. Begrunnelsen er at det var bestilt inn foreleser til vårens møte som dessverre måtte melde avbud på grunn av sykdom. Møtet ble derfor utsatt til høsten. Tema var Fravær i gråsonen ved Berit Stokstad fra Infotjenester.

Sykefravær

Sykefraværet var totalt 6,80 % mot fjorårets sykefravær på 6,74 %, og er innenfor normale variasjoner.

Tabell: Sykefravær

2) Oppfølging av risiko- og sårbarhetsanalyse

Høsten 2017 ble det innledet forhandlinger med firmaet Proactima om hjelp til å lage beredskapsplan for uønskede hendelser for Tannhelse Rogaland. Det ble inngått avtale høsten 2017. Arbeidet med beredskapsplan starter vinteren 2018, og med beredskapsplanen vil de siste planlagte tiltakene fra ROS-analysen bli iverksatt.

3) Gjennomført 10-faktor medarbeiderundersøkelse

Vinter/vår 2017 ble det gjennomført medarbeiderundersøkelse i Tannhelse Rogaland. Undersøkelsen som ble valgt var 10-faktor fra Kommuneforlaget. 10-FAKTOR er en forskningsbasert, fokusert og avgrenset medarbeiderundersøkelse som er konsentrert rundt mestring, motivasjon og ledelse. I oppfølgingsarbeidet etter undersøkelsen ble det hentet inn hjelp fra KS konsulent til gjennomgang av resultater og målrettet utviklingsarbeid. Oppfølgingsarbeidet gikk gjennom hele året og ble avsluttet før jul.

Annet

Informasjonssikkerhet

Tannhelse Rogaland har årlig gjennomgang av interne rutiner for å ivareta informasjonssikkerhet på klinikknivå og på fylkestannlegekontoret jfr Normen for informasjonssikkerhet i helsesektoren.

Universell utforming

I 2017 forelå rapporter om noen avvik på klinikkene våre med hensyn til universell utforming. Fylkestinget har derfor bedt foretaket om å rette avvikene. Høsten 2017 ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skal ha ansvaret for dette arbeidet.

Brannvern

Det har kommet nye regler (forskrift om brannforebygging § 12) som skal sikre at ansatte har tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter i å forebygge og bekjempe brann. Det ble derfor avholdt kurs for brannvernansvarlige 28. november. 40 brannvernansvarlige fikk teoretisk undervisning i hvordan man skal forebygge brann. Etterpå måtte alle bekjempe brann på fire ulike måter: skumapparat, brannslange, CO₂ og brannteppe. Nå skal alle brannvernansvarlige sørge for at informasjon og opplæring når ut til klinikkene.

Oppfriskningskurs i SafeUse

Våren 2017 ble det avholdt oppfriskningskurs i det elektroniske kjemikaliekartoteket SafeUse for kartotekansvarlige på klinikkene.

Bedriftsidrettslag

Tannhelse Rogaland Bedriftsidrettslag ble stiftet på Personellmøte høsten 2015. Hensikten med idrettslaget er å skape en arena der ansatte fra ulike klinikker og distrikt kan møtes, og forhåpentligvis gi en sosial og helsemessig gevinst. Alle ansatte, vikarer og pensjonister er velkomne til å delta på aktivitetene.

Eksempler på aktiviteter: yoga, svømming, sykkel, sykle til jobben-aksjonen, orientering, Tanntrimmen, Rosa sløyfe løp.

8. PERSONELL**Sammensetning – likestilling**

Tannhelse Rogaland har 334 ansatte fordelt på 24 nasjonaliteter. 117 tannleger, 40 tannpleiere, 132 tannhelsesekretærer, klinikkassistenter og resepsjonister, 8 ledere med personalansvar, 13 konsulenter, rådgivere, saksbehandler og fagleder, 2 serviceteknikere, 3 psykologer, 3 forskningsansatte og 16 renholdere. Flere er i foreldrepermisjon.

I løpet av 2017 har 34 personer tatt ut foreldrepermisjon/fedrekvote (18 tannleger, 4 tannpleiere, 10 tannhelsesekretærer 1 renholder og 1 forsker). 6 personer har hatt ulønnet foreldrepermisjon i etterkant av den lønnede foreldrepermisjonen (4 tannleger, og 2 tannhelsesekretærer).

Likestilling er noe en bestreber seg på å ha fokus på i personalpolitikken generelt, selv om dette er en utfordring ettersom få menn søker utdanning som tannhelsesekretærer eller tannpleiere. I de senere årene har det også blitt færre menn som søker seg til tannlegestudiet. Hele 78 % av de som ble tilbudt plass ved odontologistudier i Norge høsten 2014, var kvinner.

I Tannhelse Rogaland er 94 av 117 tannleger kvinner. I ledergruppen er 4 av 7 kvinner.

Tabell: Oversikt ansatte 2017

Medarbeidersamtaler

Det er et mål at det skal gjennomføres årlige medarbeidersamtaler i Tannhelse Rogaland. To distrikt har utsatt samtaler til 2018 pga. omorganisering. Oppsummering av gjennomførte medarbeidersamtaler 2017 viser at det er høy trivsel blant de ansatte.

Forholdet til ledelsen er viktig. De ansatte ønsker at det skal være en viss nærhet til nærmeste leder, og at lederen skal være lydhør og følge opp de ansatte på en positiv måte. Det gledelige er at de aller fleste opplever forholdet til nærmeste leder som godt.

Rekruttering og stabilisering

Rekrutteringen til ledige tannlegestillinger går langt lettere nå enn tidligere år. Det merkes på søkerlistene at mange norske ungdommer tar sin utdanning i utlandet. Ledige stillinger annonseres i fagtidsskrifter og på www.tannhelserogaland.no.

Tannhelse Rogaland konkurrerer om personell med private tannlegepraksiser og andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det ikke mulig å konkurrere med privat praksis. I tillegg kan det være spesielle utfordringer knyttet til det å arbeide på mindre klinikker hvor man ikke drar nytte av et større faglig miljø.

Tannhelse Rogaland har i løpet av 2017 hatt 9 tannlegestudenter, 3 tannpleierstudenter og 7 tannhelsesekretærelever utplassert på tannklinikken i såkalte praksisuker under studiet. Studentene og elevene skal få innblikk i, og forståelse for, det daglige arbeidet ved tannklinikken samt studere den offentlige tannhelsetjenesten. I tillegg hadde 14 tannlege- og tannpleierstudenter sommerjobb i Tannhelse Rogaland. Dette er gode rekrutteringstiltak, og samtidig faglig stimulerende for veilederne.

Tabell: Turnover

Seniorkurs

Rogaland fylkeskommune arrangerer hvert år et pensjonsforberedende kurs for ansatte over 60 år samt egne samtaler med rådgivere fra KLP.

Bonus og overtidspørraksis

Bonus for arbeidsåret 2017 ga gode resultater for de ansatte. Distriktenes kursbudsjetter får tilført kursmidler fra bonuspotten.

Avtale om overtidspørraksis gir ansatte mulighet til å bruke tannklinikken etter ordinær arbeidstid, og fungerer også som en stabiliseringstiltak. Overtidspørraksis skal ikke gå utover inntjeningen og driften på dagtid.

Etikk

Rogaland fylkeskommune har i 2017 vedtatt nye retningslinjer for etikk og varsling av kritikkverdige forhold. Disse retningslinjene gjelder også for Tannhelse Rogaland. For å sikre en høy etisk standard i virksomheten gjennomføres internkontroll etter vedtatte retningslinjer. Ulike temaer på distriktsmøter og på kvalitetssirkler på

klinikkene bidrar også til kunnskap om og bevisstgjøring rundt etiske utfordringer i hverdagen. Fylkestannlegen sitter i etikktutvalget i Rogaland fylkeskommune.

9. KOMPETANSE- OG KVALITETSUTVIKLING

Tannhelse Rogaland har en plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling, dette er i samsvar med plikten som autorisert helsepersonell har til å holde seg faglig oppdatert.

Tabell: tid brukt på kurs

Ifølge planen tilbys alle ansatte 36 timer med kurs og kompetanseutvikling pr. år. Kompetanseutviklingen skjer hovedsakelig på distriktsmøtene, personellmøtet og lokale og sentrale kurs. For hvert distrikt lages det en årlig opplæringsplan.

Tannhelse Rogaland har et introduksjonsprogram for nyansatte som inkluderer et introduksjonsmøte hvor det gis en innføring i Tannhelse Rogalands oppgaver og målsetninger. I tillegg er det etablert en ordning hvor alle nyansatte får en fadder de første seks månedene. Hensikten med dette er å gi den nyansatte en trygghet på klinikken, og at den nyansatte vet at det er en person som har særskilt ansvar for en, men overtannlegen har det faglige ansvaret.

Det er avholdt 10 ledermøter i 2017. Der tas opp aktuelle saker med henhold til drift, produksjon, opplæring og budsjett. Resymè fra møtene inneholder mye nyttig informasjon til tannklinikkene og ligger i Kvalitetshåndboken.

Tildeling av stipend

Stipend kan tildeles alle som har fast ansettelse i Tannhelse Rogaland i minst 5 år. Stipend skal gå til velferdstiltak med faglig innhold. Under begrepet faglige velferdstiltak kommer:

- Fagmøter/konferanser/kongresser
- Studiebesøk ved universitet/tannklinikker
- Kurs av kort varighet

I 2017 delte AMU ut 9 stipender på 15.000 kr til hver.

Utdanningsfond

Det er satt av 980 000,- kroner til videreføring av utdanningsfond til ansatte under spesialistutdanning/videreutdanning.

6 ansatte, hvor av 3 fra ledergruppen har tatt studier som ledd i en *Executive Master of Management på BI Stavanger*

3 tannpleiere har gjennomført videreutdanning i *tannpleie og helsefremmende arbeid ved høgskolen i Sørøst Norge*.

Tannleger som har gjennomført *spesialistutdanning ved UiB* i 2017

1 tannlege endodonti (rotfylling), (ferdig 2018)

1 tannlege – protetikk (rehabilitering) ferdig juni 2017

1 tannlege – kirurgi ferdig juni 2017.

Etterutdanning

Nasjonal sikkerhetsmåned

Rogaland fylkeskommune, inkludert Tannhelse Rogaland var i oktober med på nasjonal sikkerhetsmåned 2017. I år ble måneden markert med en serie videosnutter. Filmene inneholder fakta og råd til ettertanke for å øke vår kompetanse om informasjonssikkerhet.

Fagseminar på Kompetansesenteret

På Tannhelse Rogaland sitt kompetansesenter i Stavanger har det også dette året blitt arrangert faglige seminarer med varierende tema. Tannhelsepersonell fra både privat og offentlig tannhelsetjeneste inviteres til å delta. Kursene gir tellende timer i NTFs etterutdanningssystem.

Kvalitetssirkler

Det blir avholdt regelmessig og obligatoriske kvalitetssirkler på tannklinikkene.

TANK

Tannlegeforeningens nettbaserte kurs, Tank, er et kurstilbud som i sin helhet skal gjennomføres på nettet. TANK er gratis tilgjengelig for medlemmene.

Hospitering:

Det er mulighet for hospitering hos team med spesial/ spesialist kompetanse på Kompetansesenteret.

Nasjonal faglig retningslinje om tannhelsetjenester til barn og unge 0-20 år.

Helsedirektoratet utga våren 2011 en veileder i god klinisk praksis i tannhelsetjenesten. Denne veilederen er først og fremst beregnet på voksne, det er behov for andre anbefalinger for barn og unge. Helsedirektoratet utarbeider derfor retningslinjer for ansvarlige for Den offentlige tannhelsetjenesten og tannhelsepersonell som yter tjenester til barn og unge, både offentlig og privat.

Sekundære målgrupper er helsestasjon- og skolehelsetjenesten, barneverntjenesten, fastleger, psykologer, øvrig helsepersonell og andre som yter tjenester til barn og unge.

Målet er god tannhelse og utjevning av sosiale- og andre ulikheter i tannhelsen. Retningslinjen skal bidra til at alle barn og unge får tilpassede og gode tann- og munnhelsetjenester uavhengig av bosted, diagnose og sosial bakgrunn. Den skal bidra til kunnskapsbasert praksis, redusere uhensiktsmessig variasjon i tjenestene, og gi grunnlag for prioriteringer og bruk av ressurser på tannhelsetilbudet til barn og unge.

Retningslinjen skal dessuten bidra til at tannhelsepersonell ivaretar opplysningsplikten til barnevern og politi, der det er grunn til å tro at barn utsettes for vold eller alvorlig omsorgssvikt.

Det gis konkrete faglige anbefalinger om forebygging, munnundersøkelser, behandling og oppfølging av barn og unge. Dessuten gis det fra et faglig perspektiv, råd om organisering av tannhelsetjenester og samarbeid med øvrig helsetjeneste og

andre. Det forebyggende perspektivet og prioritering av barn og unge med størst behov, er gjennomgripende.

Retningslinjen inneholder et eget kapittel med anbefalinger om hva som kan gi grunn til å mistenke omsorgssvikt/vold mot barn.

Det er nedsatt en ekstern arbeidsgruppe som består av spesialister i pedodonti, kjeveortopedi og samfunnsodontologi, samt allmenntannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer, helsesøster og brukerrepresentanter. En tannlege fra Tannhelse Rogaland representerer de offentlige tannlegene i denne gruppen.

Retningslinjen er delt i to deler hvorav del 1 er planlagt publisert våren 2018.

10. FOLKEHELSEARBEID – AKTIVITETER I 2017

Tannhelse Rogaland arbeider for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid og vårt mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. For å oppnå dette samarbeider vi med ulike aktører innenfor helse- og omsorgstjenester, folkehelserådgivere i kommuner, planleggere, skoler og frivillige organisasjoner.

Tabell: Tid brukt til folkehelsearbeid

Tabell: Antall bekymringsmeldinger til barnevernet

Tiltak mot prioriterte grupper

Folkehelsearbeid dreier seg om forebygging, og det oppnår vi best når vi evner å sette i verk tiltak på et tidlig stadium. Jo tidligere gode vaner innarbeides, jo større sjanse er det for at disse implementeres og bidrar til å sikre den enkelte gode vaner resten av livet. Tiltak som ivaretar aspektet med tidlig intervensjon er derfor gitt høy prioritet.

Helsestasjoner

Tannhelse Rogaland har et godt samarbeid med helsestasjonene. Det avholdes regelmessige møter med helsesøstrene, og alle helsestasjonene i fylket deler ut poser som inneholder tannbørste, tannkrem og brosjyre til alle ettåringene. Barn som har forhøyet kariesrisiko får utdelt fluortabletter. Helsedirektoratet har utarbeidet nasjonale faglige retningslinjer, både for helsestasjonstjenesten og tannhelsetjenesten (TannBarn). Formålet er å hindre uønsket variasjon i tjenestene, sikre god kvalitet, sikre riktige prioriteringer, løse samhandlingsutfordringer og sikre helhetlige pasientforløp. Nytt i den faglige retningslinjen for helsestasjonstjenesten er blant annet at helsesøster/lege bør utføre munnundersøkelser på barn ved 6 uker, 6 måneder, 1 år og 2 år. I TannBarn er det en sterk anbefaling at det bør foreligge en samarbeidsavtale mellom Den offentlige tannhelsetjenesten og helsestasjon forankret på ledernivå. Den kan også være forankret i en overordnet samarbeidsavtale mellom kommune og fylkeskommune. Samarbeidsavtalen bør inneholde formål med avtalen, partenes ansvar og forpliktelser, en systematisk plan for gjensidig opplæring, veiledning og faglig støtte og evaluering og kvalitetsindikatorer. Tannhelse Rogaland utviklet i 2017 samarbeidsavtale med

helsestasjonstjenesten som inneholder alle ovennevnte punkter. Samarbeidsavtalene signeres av overtannlegene.

Barneskoler

Det har blitt gjennomført undervisning for barn i 1. til 3. klasse i noen distrikter. Her har det vært fokusert på 6-årsjekslene, matpakke, tannpuss 2 ganger daglig og vann som tørstedrikk. Målet er å skape gode holdninger og kunnskaper om helse og tannhelse.

HEART-YOUTH

Tannhelse Rogaland og tannhelsetjenesten i Hordaland har utviklet et digitalt læringsprogram i folkehelse for 8. og 9. klassetrinn. HEART er et kunnskapsbasert folkehelseprogram sentrert om temaene Helse, Ernæring, Aktivitet, Rusforebygging og Tannhelse. Hovedformålet med HEART er å gi elevene mer kunnskap om folkehelse, slik at de selv kan ta gode valg for livsstil og helse. Et annet mål er å sette eleven i stand til å se folkehelseutfordringer i et livsstils perspektiv. Programmet er i tråd med nasjonale føringer og tar utgangspunkt i Kunnskapsløftets generelle og faglige del.

Asylsøkere og innvandrere

Befolkningen i Rogaland består av en voksende andel asylsøkere og innvandrere, ikke minst gjelder dette de tettest befolkede områdene og steder med asylmottak. I disse områdene er det gitt høy prioritet til tiltak rettet mot både foreldre og barn. Møte med en ny kultur og et annet kosthold bidrar til at disse er svært utsatt for karies. Av tiltak som er satt i verk kan nevnes undervisning på asylmottak på Moi, på Sandnes læringssenter og Johannes læringssenter, på språkstasjonen på Bryne, Haugesund og Karmøy, og voksenopplæringen i Eigersund kommune. I Haugesund er det blant annet undervisning i åpen barnehage for minoritetsspråklige.

Ved Johannes læringssenter blir også alle elever tilbudt fluorpensling to ganger årlig på skolen. Det er også undervisning for foreldre som har barna sine i barnehagen ved Johannes læringssenter.

Tannpleier underviser også foreldre i internasjonal barselgruppe ved sentrum helsestasjon i Stavanger.

Ved frisklivscentralen i Stavanger er det kurs for minoritets kvinner «Gode valg for bedre helse», her er tannpleier og underviser.

Ulike undervisningsoppdrag

Gjennom undervisning av elever, studenter og ansatte i ulike typer institusjoner, oppnår en at kunnskapen ikke bare når disse, men at de bruker kunnskapen videre til å hjelpe andre. Undervisning på skoler og i institusjoner har derfor vært en viktig del av tannpleiernes folkehelsearbeid.

Undervisning ved videregående skole, helsefagarbeidere

Ved mange av de videregående skolene i Rogaland blir det gjennomført undervisning for elever som skal bli helsefagarbeidere. Dette er viktig siden de fleste av disse elevene skal jobbe med eldre og syke etter endt utdanning.

Undervisning ved høyskole

Tannpleiere underviser i tannhelse for sykepleierstudenter ved høyskolen i Haugesund og Stavanger, og ved Diakonhjemmets høyskole (vernepleier) i Sandnes. Undervisningen på høyskolen Stord/Haugesund (HSH) er for både sykepleierstudenter og til de som tar videreutdanning innen eldre helse og samfunn (master).

Undervisning i institusjoner

Pleiepersonell på sykehjem og i boliger for psykisk utviklingshemmede får opplæring i tann- og munnpleie av tannpleiere.

12-årsdagene – et besøk på tannklinikken

Sør-Jæren tannhelsedistrikt har utviklet og tatt i bruk et folkehelseiltak rettet mot 12-åringene. Kort om 12-årsdagen: Tannklinikken stenges for ordinær drift og åpnes for å ta imot 12 åringer (6. klasse) klassevis. Elevene er inntatt tre ulike stasjoner; en stasjon for individuell tannhelseundersøkelse, en stasjon hvor det undervises i tannhelse og riktig kosthold, samt en stasjon med praktisk veiledning i tannpuss. Programmet er nå evaluert og anbefales videreført.

Undervisning av brukergrupper

Tannpleiere møter ofte ulike brukergrupper i institusjon og andre grupper og gir dem undervisning i tannstell. Eksempler på dette er psykisk syke, unge psykiatrispasienter, reumatismepasienter, rusmiddelavhengige, seniorer og barselgrupper.

Eldre

Tannhelse Rogaland har i løpet av 2017 blitt invitert til å delta på møter i ulike pensjonistforeninger og eldreråd i Sør-Rogaland. Det er stor interesse for ulike stønadsordninger til tannbehandling, og hvordan en kan ta best mulig vare på tannhelsen i eldre år.

Karmøy MO-senter/Funkishuset i Sandnes

Tannpleier er på Karmøy MO-senter (mottaks- og oppfølgingssenter for behandling av rusmiddelavhengige i kommunen) og Funkishuset i Sandnes, og informerer om tannhelse. Tannpleier gir tips og råd slik at den enkelte kan ivareta sin tannhelse til tross for en vanskelig hverdag. Det deles ut tannbørster, tannkrem og Xerodent-tabletter med fluor. Dette er et populært tiltak.

I tillegg startet tannpleier opp undervisning på Stiftelsen Karmsund ABR Senter (arbeidstrening og behandling av rusmiddelavhengige. Dette tiltaket blir videreført i 2018.

Kommunenes folkehelseforum og frisklivssentraler

Tannpleier/folkehelsekoordinator er medlem i flere av Rogalands kommuners folkehelseforum og frisklivssentraler. Dette er et resultat av systematisk arbeid med partnerskapsavtaler i folkehelse, både i Rogaland fylkeskommune og i Tannhelse Rogaland.

Videreutdanning for tannpleiere

Tre tannpleiere i Tannhelse Rogaland fullførte i 2017 «Videreutdannelse i tannpleie og helsefremmende arbeid» ved Høgskolen i Sørøst-Norge.

Studiet vil bidra til at tannpleiere styrker sin kompetanse og i større grad kan ivareta ulike befolkningsgruppers generelle og særskilte behov for tannhelsehjelp med økt fokus på tverrfaglig folkehelsearbeid, blant annet beskrevet i folkehelseloven.

11. UTFORDRINGER OG TILTAK I 2018**Utfordringer i 2018**

Tannhelsetjenesten i Rogaland vil også i 2018 stå overfor en rekke utfordringer.

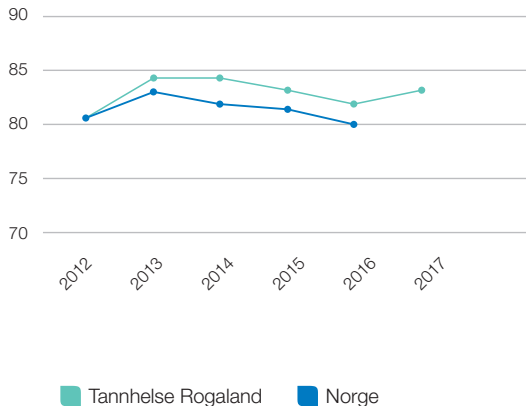
- Beholde og rekruttere tannhelsepersonell
- Kompetanse- og kvalitetsutvikling
- Styrke folkehelsearbeidet
- Kvalitetssikre tilbudet til prioriterte grupper
- Videreutvikle kompetansesenteret

I tråd med rundskrivet «Nasjonale mål og prioriteringer på helse- og omsorgsområdet 2014» fra Helsedirektoratet, prioriteres også disse områdene:

- Samarbeid med privat tannhelsetjeneste for å løse offentlige oppgaver
- Gode rutiner for bekymringsmeldinger til barnevernet
- Bidra til rekruttering av kandidater til spesialistutdanning
- Utarbeide samarbeidsavtaler med den kommunale helse- og omsorgstjenesten for å bidra til at tannhelsetjenestelovens prioriterte grupper får tilgang til tannhelsetjenester og hjelp til nødvendig daglig munnstell
- Intensivere arbeidet når det gjelder universell utforming av alle våre tannklinikker
- Redusere sykefraværet ytterligere

Årsmelding 2017

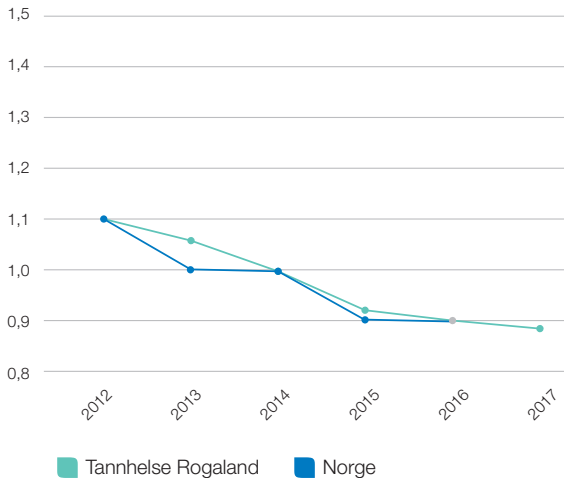
5-åringer uten karieserfaring i %

Tannhelsedistrikt	Antall 5-åringer	% us. dmft=0	dmft=0	% dmft=0
Nord-Rogaland	1 400	82	982	85,2
Nord-Jæren & Ryfylke	991	77	622	81,7
Stavanger	1 677	81	1 107	81,6
Sandnes	1 367	76	846	81,7
Sør-Jæren	1 140	88	855	85,4
Rogaland	6 575	81	4412	83,1

Årsmelding 2017

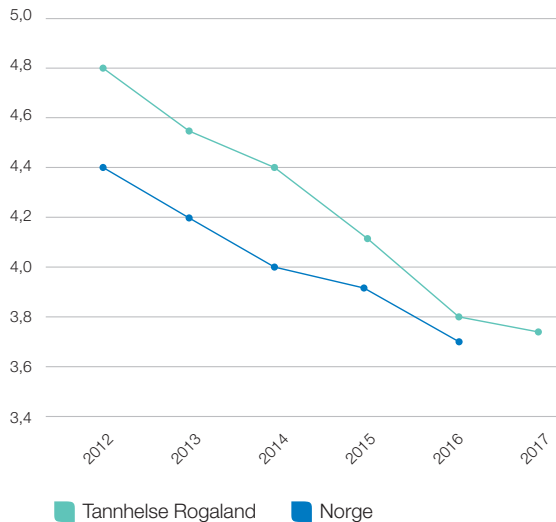
DMFT for 12-åringer

Tannhelsedistrikt	Antall 12-åringer	% us.	DMFT
Nord-Rogaland	1 418	77	0,77
Nord-Jæren & Ryfylke	851	80	1,07
Stavanger	1 514	83	0,83
Sandnes	1 190	77	0,84
Sør-Jæren	1 059	93	0,95
Rogaland	6 032	82	0,87

Årsmelding 2017

DMFT for 18-åringer

Tannhelsedistrikt	Antall 18-åringer	% us.	DMFT
Nord-Rogaland	1 530	76	3,17
Nord-Jæren & Ryfylke	901	78	5,42
Stavanger	1 628	81	3,23
Sandnes	1 250	73	3,69
Sør-Jæren	1 124	82	3,88
Rogaland	6 433	78	3,72

Årsmelding 2017

Pasientgrupper	Mål	2017		2016		2015		2014	
		Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%
Gruppe A	111 500	111 387	99	111 669	98	111 021	99	111 764	98
Gruppe B	1 700	1 882	98	1 836	98	1 788	98	1 695	97
Gruppe C1	3 200	3 162	96	3 090	96	3 141	95	3 039	96
Gruppe C2	2 600	2 290	91	2 280	89	2 308	87	2 389	87
Gruppe D	11 200	10 905	90	10 860	89	10 939	92	11 316	92
Gruppe E og rus	1 200	1 388	-	1 381	-	1 094	-	1 170	-
Sum A - E	131 400	131 014	-	131 116	-	130 291	-	131 373	-
Gruppe F	35 000	44 509	13	43 542	13	40 423	12	39 450	12
Sum A - F	166 400	175 523	-	174 658	-	170 714	-	170 823	-
Pasientinntekter	84,5 mill.	92,0 mill.		83,2 mill		79,6 mill		82,9 mill	

* % under tilsyn i forhold til reelt antall pasienter og ikke i forhold til måltall.

Årsmelding 2017

Bekymringsmelding barnevern

Tannhelsedistrikt	Antall varsler sendt foresatte	Antall ganger barne- vernet har tatt kontakt med tannklinikk	Antall bekymringsmeldinger
Nord-Rogaland	8	16	7
Kompetansesenteret	0	0	0
Nord-Jæren & Ryfylke	17	13	15
Stavanger	11	12	9
Sandnes	35	4	11
Sør-Jæren	22	20	10
Tannhelse Rogaland	93	65	52

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Timer brukt til folkehelsearbeid

Tannhelsedistrikt*	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-Rogaland	612	546	399	483	656
Nord-Jæren & Ryfylke	93	183	269	246	243
Stavanger	258	137	236	183	217
Sandnes	295	287	241	229	226
Sør-Jæren	326	332	324	305	324
Tannhelse Rogaland	1 584	1 485	1 468	1 447	1 666

* Varierer mht. størrelse og antall stillinger.

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Antall kursdager per ansatt

Tannhelsedistrikt	Tannlege	Tannpleier	Tannhelse-sekretær	Totalt
Nord-Rogaland	8	8	7	7
Kompetansesenteret	7	7	5	6
Nord-Jæren & Ryfylke	8	7	6	7
Stavanger	8	6	6	7
Sandnes	8	9	5	6
Sør-Jæren	11	8	5	8
Fylkestannlegekontoret				6
Tannhelse Rogaland	8	8	6	7

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Nøkkeltall økonomi

	Resultat 2017	Budsjett 2017	Resultat 2016	Resultat 2015
Driftsinntekter	348 889	327 970	333 149	326 623
Driftsutgifter	349 709	327 970	335 563	321 806
Brutto driftsresultat	-820	-	-2 414	4 817
Netto driftsresultat	9 411	-	5 275	2 736
Tidligere års mindreforbruk tilført driftsregnskapet	5 609	-		
Bruk av avsetninger og nye avsetninger	-3 988	-	-334	-5 069
Mindreforbruk	11 031	-	5 609	7 805

Tall i hele 1000.

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Antall ansatte / stillingstyper

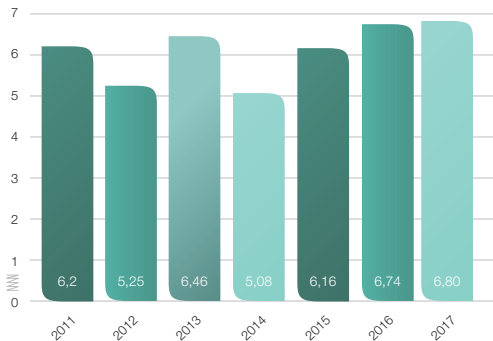
	Kvinner	Menn	Totalt
Tannlege	94	23	117
Tannpleier	40	0	40
Tannhelsesekretær, klinikkassistent, resepsjonist	132	0	132
Renholder	15	1	16
Servicetekniker	0	2	2
Konsulent, rådgiver, saksbehandler, forskningsansatte	13	3	16
Psykologer	3	0	3
Leder med personalansvar	5	3	8
Totalt antall personer pr 31.12.2017	302	32	334

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Sykefravær i %

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Årsaker til at tannleger har sluttet

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Privat praksis	4	6	8	7	3	3
Off. annet fylke	2	2	2	2	3	3
Pensjon	2	2	2	2	2	0
Videreutdanning	4	2	0	0	2	1
Annet	0	0	0	0	2	2
Sum sluttet	12	12	12	11	12	9

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2017

Gruppe A. Barn og ungdom, født 1999–2016

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt*
Nord-Rogaland	25 301	24 972	98,7	15 663	61,9	837	8 472
Nord-Jæren & Ryfylke	15 758	15 594	99,0	10 487	66,6	601	4 506
Stavanger	29 321	28 908	98,6	19 018	64,9	1 151	8 739
Sandnes	22 732	22 264	97,9	14 069	61,9	843	7 352
Sør-Jæren	19 922	19 649	98,6	13 951	70,0	554	5 144
Tannhelse Rogaland	113 034	111 387	98,5	73 188	64,7	3 986	34 213

* Inkluderer 1 og 2-åringene som får tilsyn på helsestasjon.

Gruppe B. Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	517	507	98,1	467	90,3	30	10
Nord-Jæren & Ryfylke	266	259	97,4	224	84,2	30	5
Stavanger	426	417	97,9	353	82,9	52	12
Sandnes	288	278	96,5	222	77,1	37	19
Sør-Jæren	432	421	97,5	383	88,7	35	3
Tannhelse Rogaland	1 929	1 882	97,6	1 649	85,5	184	49

Gruppe C1. Eldre og langtidssyke i institusjon (syke- og aldershjem, omsorgsbolig, sykehus og rusbehandling)

Tannhelsedistrikt	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	801	776	96,9	666	83,1	42	68
Nord-Jæren & Ryfylke	326	318	97,5	257	78,8	54	7
Stavanger	1 133	1 093	96,5	847	74,8	157	89
Sandnes	539	515	95,5	376	69,8	72	67
Sør-Jæren	484	460	95,0	414	85,5	35	11
Tannhelse Rogaland	3 283	3 162	96,3	2560	78,0	360	242

* Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene.

Gruppe C2. Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester, definert som nødvendig helsehjelp

Tannhelsedistrikt	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	948	809	85,3	576	60,8	111	122
Nord-Jæren & Ryfylke	256	243	94,9	185	72,3	51	7
Stavanger	497	478	96,2	312	62,8	83	83
Sandnes	357	341	95,5	206	57,7	68	67
Sør-Jæren	460	419	91,1	334	72,6	69	16
Tannhelse Rogaland	2 518	2 290	90,9	1 613	64,1	382	295

* Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene.

Årsmelding 2017

Gruppe D. Ungdom 19 og 20 år, født 1997 og 1998

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	3 000	2 726	90,9	1 906	63,5	163	657
Nord-Jæren & Ryfylke	1 593	1 435	90,1	1 032	64,8	175	228
Stavanger	3 155	2 856	90,5	1 948	61,7	271	637
Sandnes	2 238	1 962	87,7	1 281	57,2	171	510
Sør-Jæren	2 161	1 926	89,1	1 508	69,8	126	292
Tannhelse Rogaland	12 147	10 905	89,8	7 675	63,2	906	2 324

Gruppe E inkl. rus. Pasienter i psykiatri, pleie av pårørende, fengsel og rusvern

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	453	406	89,6	244	53,9	129	33
Nord-Jæren & Ryfylke	145	139	95,9	101	69,7	38	0
Stavanger	299	283	94,5	146	48,8	80	57
Sandnes	316	295	93,4	122	38,6	120	53
Sør-Jæren	282	265	94,0	208	73,8	51	6
Tannhelse Rogaland	1 495	1 388	92,8	821	54,9	418	149

Gruppe F. Uprioritert, voksne betalende pasienter

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	78 853	16 449	20,9	9 671	12,3	1 110	5 668
Nord-Jæren & Ryfylke	44 144	4 807	10,9	3 303	7,5	635	869
Stavanger	98 402	8 860	9,0	5 318	5,4	870	2 672
Sandnes	64 401	6 371	9,9	4 043	6,3	516	1 812
Sør-Jæren	54 351	8 022	14,8	6 722	12,4	566	734
Tannhelse Rogaland	340 151	44 509	13,1	29 057	8,5	3 697	11 755

Årsmelding 2017

Antall privatpraktiserende tannleger

Kommuner	Allmenn-praksis	Kjeve-ortopedi	Perio-donti	Oral kirurgi	Endodonti	Protetikk	Andre	Totalt
Eigersund	9	2	1	1	0	1	0	14
Gjesdal	3	1	0	0	0	0	0	4
Haugesund	34	4	1	0	0	0	0	39
Hå	7	0	0	0	0	0	0	7
Karmøy	8	1	0	0	0	0	0	9
Klepp	6	1	0	0	0	0	0	7
Lund	1	0	0	0	0	0	0	1
Randaberg	4	0	0	0	0	0	0	4
Sandnes	40	4	1	2	0	0	0	47
Sauda	2	0	0	0	0	0	0	2
Sokndal	1	0	0	0	0	0	0	1
Sola	12	2	1	1	0	1	1	18
Stavanger	85	6	5	4	3	3	1	107
Strand	7	0	0	0	0	0	0	7
Suldal	1	0	0	0	0	0	0	1
Time	10	2,5	0	0	0	0	0	12,5
Tysvær	3	0	0	0	0	0	0	3
Vindafjord	1	0	0	0	0	0	0	1
Rogaland	234	23,5	9	8	3	5	2	284,5

Kommunene Bjerkreim, Bokn, Finnøy, Forsand, Hjelmeland, Kvitsøy, Rennesøy og Utsira har ikke privatpraktiserende tannleger.

Personell i Tannhelse Rogaland

Tannhelsedistrikt	Overtannlege			Tannlege 1			Tannlege 2			Tannpleier			Tannhelsesekretær			Personell		
	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*
Nord-Rogaland	1	1	0	0	0	0	27,7	30	111	9,8	15	5	31,5	36	0	70,0	82	116
Kompetansesenteret	1	1	0	0	0	0	6,8	12	0	1,0	2	0	11,6	13	0	20,4	28	0
Nord-Jæren & Ryfylke	1	1	0	0	0	0	13,0	16	15	4,8	7	27	14,4	18	0	33,2	42	42
Stavanger	1	1	0	0	0	0	23,0	32	9	7,8	10	2	27,0	33	0	58,8	76	11
Sandnes	1	1	0	0	0	0	15,4	21	46	7,1	11	35	20,5	31	0	43,9	64	81
Sør-Jæren	1	1	0	0	0	0	18,1	23	33	6,5	9	0	20,8	31	32	46,3	64	65
Fylkestannlegekontoret																10,0	11	0
Rogaland	6	6	0	0	0	0	103,9	134	214	37,0	54	69	125,8	162	32	282,6	367	315
Årsverk vakant			0			0			4,5			1,5			0,7			6,7
Vakans i uker			0 %			0 %			4,3 %			4,1 %			0,6 %			2,4 %

* Vakans i uker.

Dekningsgrad av tannleger i Rogaland

Kommuner og tannhelsedistrikt	Allmennpraksis private tannleger	Offentlig ansatte tannleger	Totalt antall tannleger	Innbyggere per 30.09.2017	Innbyggere per tannlege	Innbyggere per tannlege inkl. spesialister
Haugesund og Utsira	34	8,6	42,6	37 426	879	786
Karmøy	8	9,3	17,3	42 346	2 448	2 314
Sauda	2	1,7	3,7	4 669	1 262	1 262
Suldal	1	1,8	2,8	3 863	1 380	1 380
Vindafjord	1	3,5	4,5	8 813	1 958	1 958
Tysvær og Bokn	3	2,8	5,8	11 901	2 052	2 052
Nord-Rogaland distrikt	49	27,7	76,7	109 873	1 433	1 329
Hjelmeland	0	1,0	1,0	2 709	2 709	2 709
Strand og Forsand	7	3,0	10,0	13 891	1 389	1 389
Kvitøy	0	0,1	0,1	544	5 440	5 440
Finnøy	0	1,0	1,0	3 224	3 224	3 224
Rennesøy	0	1,0	1,0	4 861	4 861	4 861
Randaberg	4	2,0	6,0	10 977	1 830	1 830
Sola	12	4,9	16,9	26 282	1 555	1 148
Nord-Jæren & Ryfylke distrikt	23	13,0	36,0	62 488	1 736	1 488
Stavanger	85	23,0	108,0	133 233	1 234	974
Gjesdal og Bjerkreim	3	4,0	7,0	14 702	2 100	1 838
Sandnes	40	11,4	51,4	76 169	1 483	1 305
Sandnes distrikt	43	15,4	58,4	90 871	1 557	1 370
Lund	1	1,0	2,0	3 245	1 623	1 623
Sokndal	1	0,9	1,9	3 332	1 801	1 801
Eigersund	9	3,3	12,3	14 880	1 210	860
Hå	7	5,8	12,8	18 765	1 466	1 466
Klepp	6	3,5	9,5	19 184	2 019	1 827
Time	10	3,6	13,6	18 686	1 374	1 161
Sør-Jæren distrikt	34	18,1	52,1	78 092	1 500	1 290
Rogaland	234	97,1	331,1	474 557	1 433	1 244

Årsmelding 2017

5-åringene

% av 5-åringene uten karieserfaring, dmft=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us.	% dmft=0	% dt=0	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-Rogaland	1 400	82	85	88	80	86	84	83	83	85
Nord-Jæren & Ryfylke	991	77	82	85	82	83	84	82	80	82
Stavanger	1 677	81	82	84	83	83	84	84	84	82
Sandnes	1 367	76	82	84	83	83	82	83	80	82
Sør-Jæren	1 140	88	85	88	79	81	83	84	82	85
Rogaland	6 575	81	83	86	81	84	84	83	82	83
Norge					81	83	82	82	80	

12-åringene

% av 12-åringene uten karieserfaring, DMFT=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us.	% DMFT=0	% DT=0	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-Rogaland	1 418	77	63	83	54	60	62	61	62	63
Nord-Jæren & Ryfylke	851	80	57	78	52	51	53	57	52	57
Stavanger	1 514	83	64	84	53	59	61	62	61	64
Sandnes	1 190	77	61	84	52	54	64	59	62	61
Sør-Jæren	1 059	93	57	83	53	54	61	58	60	57
Rogaland	6 032	82	61	83	53	56	60	60	60	61
Norge					54	57	60	60	59	

18-åringene

% av 18-åringene uten karieserfaring, DMFT=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us.	% DMFT=0	% DT=0	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-Rogaland	1 530	76	28	62	15	17	18	21	23	28
Nord-Jæren & Ryfylke	901	78	24	51	15	13	17	15	20	24
Stavanger	1 628	81	27	63	17	22	22	22	23	27
Sandnes	1 250	73	24	65	15	17	15	18	22	24
Sør-Jæren	1 124	82	22	65	13	13	14	19	21	22
Rogaland	6 433	78	25	62	15	17	18	20	22	25
Norge					18	20	21	22	24	

Årsmelding 2017

DMFT for 12-åringene, gj.sn. antall tenner med karieserfaring

% av 12-åringene uten ny karies, DT=0

Tannhelsedistrikt	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-Rogaland	1,1	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	79	80	80	82	82	83
Nord-Jæren & Ryfylke	1,2	1,2	1,0	1,0	1,2	1,1	79	75	75	79	75	78
Stavanger	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	78	81	72	83	83	84
Sandnes	1,1	1,1	1,0	1,0	0,8	0,8	81	77	79	81	84	84
Sør-Jæren	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	79	81	81	78	79	83
Rogaland	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	79	79	77	81	81	83
Norge	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9							

DMFT for 18-åringene, gj.sn. antall tenner med karieserfaring

% av 18-åringene uten ny karies, DT=0

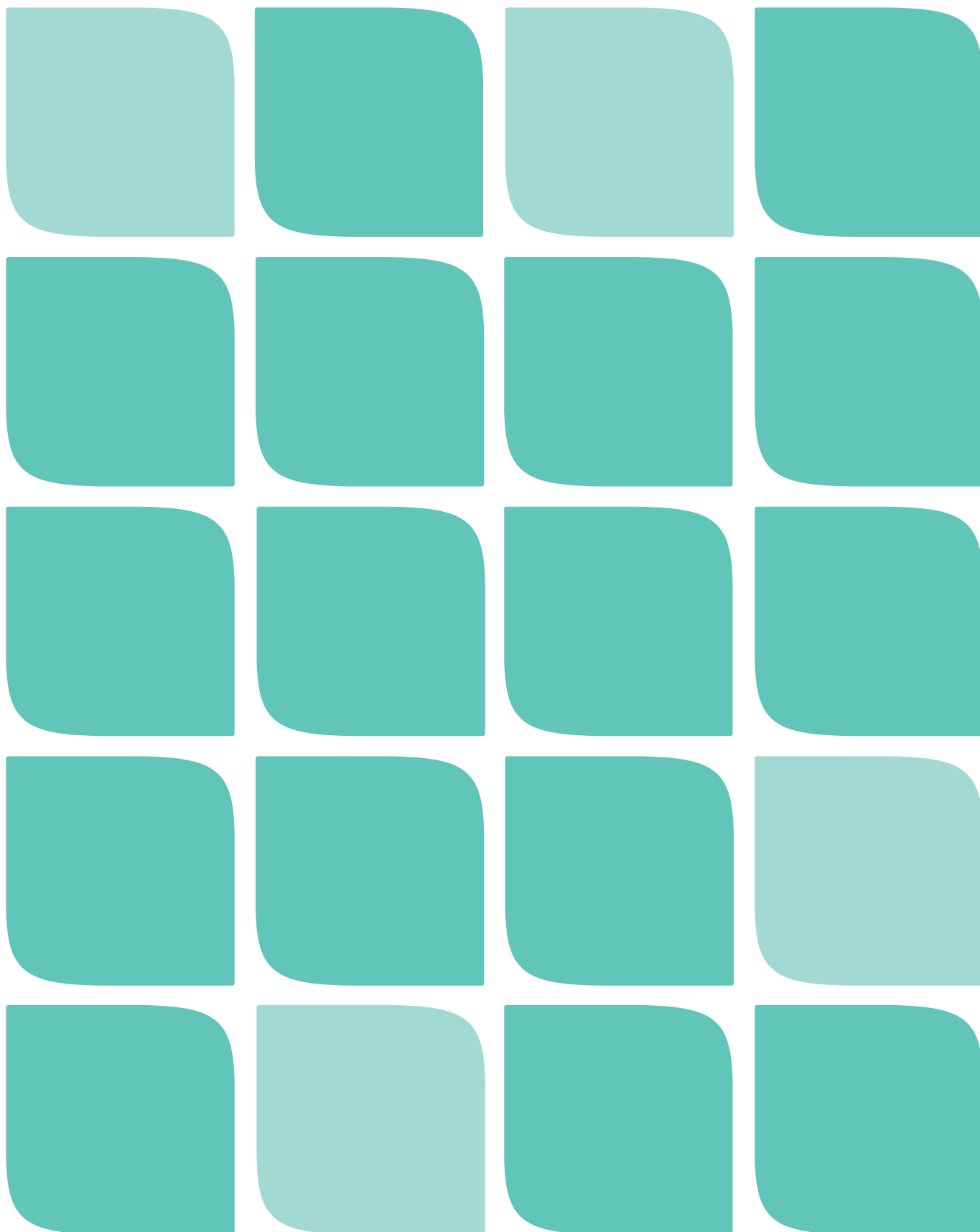
Tannhelsedistrikt	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-Rogaland	4,9	4,8	4,4	4,0	3,6	3,2	59	60	60	60	63	62
Nord-Jæren & Ryfylke	5,0	4,7	4,7	4,6	4,2	5,4	52	47	49	53	54	51
Stavanger	4,3	4,0	3,9	3,6	3,7	3,2	65	63	64	64	63	63
Sandnes	4,8	4,3	4,4	4,3	3,7	3,7	63	56	58	60	66	65
Sør-Jæren	5,3	5,0	4,8	4,4	4,1	3,9	57	56	56	59	59	65
Rogaland	4,8	4,5	4,4	4,1	3,8	3,7	60	57	58	60	61	62
Norge	4,4	4,2	4,0	3,9	3,7							

Frekvensfordeling DMFT 12-åringene

Tannhelsedistrikt	DMFT	DT	DT i gj. snitt	MT	MT i gj. snitt	FT	FT i gj. snitt	DMFT	% DMFT =0	% DMFT 1-4	% DMFT 5-9	% DMFT >=10
Nord-Rogaland	835	286	0,26	9	0,008	540	0,5	0,8	62,8	35,2	2,0	0,0
Nord-Jæren & Ryfylke	723	281	0,42	9	0,013	433	0,6	1,1	57,2	39,4	4,4	0,3
Stavanger	1 048	344	0,27	13	0,010	691	0,5	0,8	64,2	32,6	2,9	0,3
Sandnes	765	231	0,25	10	0,011	524	0,6	0,8	61,0	36,6	2,3	0,1
Sør-Jæren	930	243	0,25	4	0,004	683	0,7	0,9	57,3	39,4	3,3	0,0
Rogaland	4 301	1 385	0,28	45	0,009	2 871	0,6	0,9	60,9	36,2	2,9	0,1

Frekvensfordeling DMFT 18-åringene

Tannhelsedistrikt	DMFT	DT	DT i gj. snitt	MT	MT i gj. snitt	FT	FT i gj. snitt	DMFT	% DMFT =0	% DMFT 1-4	% DMFT 5-9	% DMFT >=10
Nord-Rogaland	3 664	978	0,85	33	0,03	2 653	2,3	3,2	27,9	43,2	22,1	6,0
Nord-Jæren & Ryfylke	3 786	951	1,36	559	0,80	2 276	3,3	5,4	23,7	40,5	28,0	11,4
Stavanger	4 253	1 006	0,76	21	0,02	3 226	2,4	3,2	26,7	45,4	21,6	6,3
Sandnes	3 349	787	0,87	30	0,03	2 532	2,8	3,7	23,9	43,7	23,9	8,5
Sør-Jæren	3 586	792	0,86	18	0,02	2 776	3,0	3,9	22,2	44,2	24,4	7,8
Rogaland	18 638	4 514	0,90	661	0,13	13 463	2,7	3,7	25,2	43,7	23,5	7,6

TANNHELSE
ROGALAND

Postboks 130, 4001 Stavanger | Besøksadr. Arkitekt Eckhoffs gate 1, 4010 Stavanger | tannhelserogaland.no